

Ole Grønbæk
Produktchef, Dyrup

Efterafgrøder – en pligt og en mulighed

Kravene om anvendelse af efterafgrøder opfattes af mange som ren chikane. Men måske bør de snarere ses som en mulighed for at fastholde kvælstof, samtidig med at efterafgrøderne kan have en gavnlig effekt på jordstrukturen og sædskiftet

Reglerne i 2010

- ☑ Alle landbrug skal have efterafgrøder på 4 pct. af arealet med korn, majs, raps og bælgplanter
- ☑ Landbrug med mere end 0,8 dyreenheder pr. ha skal have 14 pct. efterafgrøder – eller 100 pct. vintergrønne marker
- ☑ Landbrug med mindre end 0,8 dyreenheder pr. ha skal have 10 pct. efterafgrøder – eller 100 pct. vintergrønne marker
- ☑ Lovpligtige efterafgrøder må ikke nedmuldes før 20. oktober (efter majs dog 1. marts) og skal efterfølges af en vårafgrøde
- ☑ Der skal modregnes 25 kg N pr. ha og 17 kg N pr. ha i gødningsregnskabet for ejendomme med henholdsvis over og under 0,8 dyreenheder pr. ha
- ☑ Der skal sås græs eller korn (senest 1. august) eller korsblomstrede afgrøder (senest 20. august)
- ☑ Frøgræs tæller med som lovpligtig efterafgrøde

Opsamling af kvælstof

Når korn og majs nærmer sig modenhed stopper optagelsen af kvælstof fra jorden, og det overskud der eventuelt er, bliver meget udsat for udvaskning i løbet af efteråret. Hvis efterafgrøden skal samle overskuddet op, skal den derfor være etableret og godt i gang med væksten så tidligt som muligt.

Olieræddike Arena har hurtig udvikling om efteråret

Eftervirkningen er varierende

Ud over såtiden betyder jordtypen og mængden af husdyrgødning meget for såvel optagelse som eftervirkning af efterafgrøden. I skemaet ses de gennemsnitlige værdier, der kan forventes, men der vil være store variationer afhængig af år, nedbør mv. Generelt er der størst N-optagelse og eftervirkning på sandjord og på ejendomme med en stor mængde udbragt husdyrgødning.

Husdyrtryk	Under 0,8 dyreenheder pr. ha		Over 0,8 dyreenheder pr. ha	
	Kg kvælstof pr. ha			
Jordtype	Sand	Ler	Sand	Ler
Udvaskningsreduktion	34	16	46	28
Effekt af eftervirkning	23	11	31	19

Kilde: Plantedirektoratet, 2008

Olieræddike og sennep, sorter fra DLF-TRIFOLIUM 2010

	Resistens mod roecystene matoder	Udvikling efter såning*	Tilbøjelighed til blomstring efterår*	Plantehøjde
Olieræddike				
ARENA	Ja	7	9	6
RADICAL	Ja	5	2	2
DEFENDER**	Ja	7	2	6
RUTINA	Nej	7	6	6
LITINIA	Nej	7		6
Gul sennep				
BRACO	Ja	8	7	7
FORUM	Ja	8	5	6
VALIANT	Nej	8	7	7

* Karakter 1-9, 9 hurtigst udvikling, størst tilbøjelighed til blomstring og største plantehøjde

** Defender er desuden resistent overfor andre nematoder, bla. i kartofler
Kilder: Tysk og hollandsk sortsliste. Oversigter fra Landwirtschaftskammer Nordrhein-Westfalen

Valg af afgrøde

I sædskifter med vårsæd, og hvor det er muligt af hensyn til frøavl, er udlæg af sildig almindelig rajgræs eller rødsvingel i f.eks. vårbyg en sikker metode. I tilfælde med stor andel af vintersæd, eller hvor der ikke ønskes græs i markerne, er de korsblomstrede afgrøder det bedste valg. Interessen samler sig om gul sennep og olierræddike. Sennep er hurtigere i udvikling end ræddike og kan derfor bedre nå at udvikle sig ved forholdsvis sen såning. Til gengæld har ræddike, hvis den bliver sået rettidigt, den største optagelse af kvælstof. I sædskifter med raps er sennep udelukket, fordi den opformerer kålbrot – her skal derfor vælges ræddike.

Etableringen er afgørende

Den mest sikre etablering af efterafgrøder sker ved såning i et godt såbed først i august efter en tidligt høstet afgrøde. I praksis er det sjældent en mulighed, og mange har derfor forholdsvis gode erfaringer med spredning i korn ca. 2 uger før forventet høst. Hvis der er fugtighed i bunden af marken vil såvel sennep som ræddike spire og være klar efter høst af korn, hvor halmen skal fjernes hurtigst muligt.